



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 632/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou AS LEGAL s. r. o., Hlučínska 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 731/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou AS LEGAL s. r. o., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 (ďalej len „konanie okresného súdu“) a jeho rozhodnutím z 20. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 731/2013 (ďalej len „konanie krajského súdu“) a jeho rozhodnutím zo 7. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne podala 18. augusta 2009 okresnému súdu žalobu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy proti [REDAKOVANÉ] (žalovaný v I. rade) a [REDAKOVANÉ] (žalovaný v II. rade). V žalobnom návrhu sa sťažovateľka domáhala odvysielania ospravedlnenia žalovaného v I. rade na jeho náklady v televíznom spravodajstve žalovaného v II. rade a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 33 190 €. Okresný súd žalobu zamietol rozsudkom č. k. 16 C 34/2010-425 z 20. mája 2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Co 731/2013-521 zo 17. júla 2014. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 689/2014-35 z 9. novembra 2016 vyslovil porušenie práv sťažovateľky a zrušil rozsudok krajského súdu zo 17. júla 2014. Krajský súd následne uznesením sp. zn. 19 Co 731/2013 zo 7. júna 2017 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 34/2010-425 z 20. mája 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 34/2010-743 z 20. marca 2018 žalobu sťažovateľky zamietol.

3. Sťažovateľka poukázala na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej ak bolo meritórne rozhodnutie súdu zrušené v dôsledku vážnych procesných pochybení súdu, možno takýto postup súdu považovať za spôsobilý zapríčiniť prietahy v konaní. S poukazom na uvedené sťažovateľka uviedla, že postup v konaniach a napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu boli podľa jej názoru nekonformné s nálezom

ústavného súdu č. k. I. ÚS 689/2014-35 z 9. novembra 2016, a preto spôsobili sťažovateľke priet'ahy, ktoré do dnešného dňa stále trvajú.

4.1 Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu a postupu v konaní krajského súdu sťažovateľka uviedla, že podľa jej názoru ústavný súd tým, že nezrušil rozsudok okresného súdu, ale len rozsudok krajského súdu, určil krajský súd ako súd, ktorý mal vo veci rozhodnúť. Ak preto krajský súd po rozhodnutí ústavného súdu nerozhodol s konečnou platnosťou vo veci samej, ale zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, spôsobil podľa sťažovateľky zbytočné priet'ahy v konaní.

4.2 Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu a postupu v konaní okresného súdu sťažovateľka zdôraznila, že týmto rozhodnutím rozhodol okresný súd v priamom rozpore so svojím predošlým názorom vyjadreným v rozsudku č. k. 16 C 34/2010-425 z 20. mája 2013. Pre sťažovateľku sa preto napadnuté rozhodnutie javí ako prekvapivé. Podľa sťažovateľky okresný súd preto napadnutým rozhodnutím, ktoré podľa jej názoru nie je v súlade s nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 689/2014-35 z 9. novembra 2016, spôsobil do dnešného dňa trvajúce priet'ahy v konaní.

5. Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 €, ktorú odôvodnila extrémnym charakterom priet'ahov.

6. Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí rozhodol týmto nálezom:

„1. Ústavný súd SR vyslovuje, že právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, konaním Okresného súdu Trenčín vedeným pod sp. zn. 16C/34/2010, rovnako aj konaním Krajského súdu v Trenčíne vedeným pod sp. zn. 19Co/202/2017 bolo porušené.

2. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke primerané zadosťučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré je povinný zaplatiť Okresný súd Trenčín a primerané zadosťučinenie

vo výške 10.000,- €, ktoré je povinný zaplatiť Krajský súd v Trenčíne do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet sťažovateľky.

3. Ústavný súd SR Krajskému súdu v Trenčíne prikazuje vo veci sp. zn. 19Co/731/2013 konať bez zbytočných prieťahov.

4. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 758,70 € k rukám právneho zástupcu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

10.1 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

12. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty,

dochádza v zásade až konečným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. K rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom v konaní a napadnutým rozhodnutím okresného súdu

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

16. Dožiadanim v informačnom centre okresného súdu ústavný súd 22. októbra 2018 zistil, že proti rozsudku č. k. 16 C 34/2010-743 z 20. marca 2018 podala sťažovateľka odvolanie 4. apríla 2018, pričom následne bol spis postúpený krajskému súdu, kde sa dosiaľ nachádza. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (10. októbra 2018) bolo teda

napadnuté konanie na okresnom súde už skončené a vec sa nachádzala na krajskom súde, ktorý rozhoduje o odvolaní.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že okresný súd rozhodnutím ešte pred doručením sťažnosti ústavnému súdu vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky. Po vyhlásení rozhodnutia okresného súdu teda už nemohol trvať stav právnej neistoty sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému konaniu pred okresným súdom.

18. Keďže sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím a postupom okresného súdu v napadnutom konaní sťažnosťou doručenou ústavnému súdu v čase, keď vec bola na okresnom súde už skončená, v dôsledku čoho už k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jeho postupom nemohlo dochádzať, ústavný súd sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom v konaní a napadnutým rozhodnutím krajského súdu

19.1 Sťažovateľkina argumentácia v časti namietaného porušenia jej základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov krajským súdom smerovala iba proti uzneseniu krajského súdu č. k. 19 Co 731/2013-619 zo 7. júna 2017 (bod 4.1). Vzhľadom na túto okolnosť ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci (v tomto prípade uznesením krajského súdu č. k. 19 Co 731/2013-619 zo 7. júna 2017), ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym postupom a podobne). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namietal porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, nie jeho

postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08).

19.2 Z judikatúry ústavného súdu možno síce vyvodit' (napr. sťažovateľkou uvádzaný nález sp. zn. III. ÚS 175/2016), že aj samotné meritórne rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, ak bolo následne zrušené v dôsledku vážnych procesných pochybení a vec bola vrátená tomuto všeobecnému súdu, nemožno vyčleniť z rámca procesného postupu konajúceho všeobecného súdu pri posudzovaní priet'ahov v konaní. Inými slovami, aj neefektívna činnosť všeobecného súdu, ktorá sa prejaví vydaním neskôr zrušeného rozhodnutia tohto všeobecného súdu, môže zapríčiniť neodôvodnené priet'ahy v konaní. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie poukazuje na uznesenie krajského súdu zo 7. júna 2017, ktoré ale nebolo zrušené ústavným súdom (na rozdiel od rozsudku krajského súdu zo 17. júla 2014), a preto toto sťažovateľkou napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemožno považovať samo osebe za dôkaz neefektívnej činnosti krajského súdu, ako naznačuje sťažovateľka.

20. Ústavný súd pre vysvetlenie podotýka, že v náleze č. k. I. ÚS 689/2014-35 z 9. novembra 2016 založil vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky na neadekvátnom posudzovaní dôkazného bremena (ústavný súd nesúhlasil s výkladom krajského súdu týkajúcim sa neunesenia dôkazného bremena sťažovateľkou vzhľadom na nemajetkovú ujmu v peniazoch). Ústavný súd v predmetnom náleze výslovne uviedol, že sťažnosti sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu nebolo potrebné vyhovieť, lebo zrušením rozsudku krajského súdu sa sťažovateľke vytvoril procesný priestor na nové prerokovanie jej opravného prostriedku. Záver sťažovateľky, podľa ktorého ústavný súd nezrušil rozsudok okresného súdu, pretože určil krajský súd ako súd, ktorý mal vo veci meritórne rozhodnúť, preto nemá žiadny relevantný podklad. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka nesúhlasí s procesným postupom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozhodnutí (zrušenie rozsudku okresného súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie), neznamená, že ide o postup, resp. rozhodnutie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v konaní.

21. Keďže okrem napadnutého rozhodnutia nevytýka sťažovateľka postupu krajského súdu žiadnu inú okolnosť a keďže po podaní odvolania sťažovateľkou proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 C 34/2010-743 z 20. marca 2018 sa súdny spis nachádza na krajskom súde menej ako pol roka, ani doterajšiu dĺžku napadnutého konania pred krajským súdom zatiaľ nemožno považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná, a preto reálne umožňovala ústavnému súdu dospieť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

22. Ústavný súd preto s poukazom na už uvedené (body 19 až 21) aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej uplatnenými nezaoberal.

24. Ústavný súd v závere pripomína, že ak by sťažovateľka vedela v budúcnosti identifikovať okolnosti, ktoré by poukazovali na nečinnosť alebo neefektívnu činnosť krajského súdu (prípadne okresného súdu) v predmetnom konaní v takej miere, ktorá by znamenala porušenie jej základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, môže podať ústavnému súdu novú sťažnosť, pričom toto rozhodnutie by sa nepovažovalo za prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2018